

Danmark - Sverige

Sverige – Finland

Finland – Norge

Norge – Sverige

Sverige – Danmark

Juli – august 2019

Birgit og Ole Gottliebsen

Skynd dig, kom om føje år
Nordkalotten som Venedig står
Som Venedig står

Efter flere års tilløb besluttede vi os i foråret 2019 at nu skulle det være, vi skal til Finland og der er jo dejligt i Lapland, så hvad med en rundtur? Det gør vi. Hvordan kommer vi til Finland? Selvfølgelig med "de røde færger" som vi har set utallige gange fra Skansen i Stockholm. Sønnen sagde "Siljan line er meget flottere". Efter at have set deres udvendigt graffiti udsmykkede færger, kan jeg i al fald se en grund til at tage dem, så kan man ikke se hvor grimme de er. Nå, men det blev som besluttet Viking Line, Stockholm – Turku, dag tur så vi kunne nyde udsigten i skærgården.

Og så gik vi i gang med reservationerne. Der var en fødselsdag på Sjælland, ellers var vi helt frie med hensyn til datoer, mine klienter ved godt, at skal jeg på camping, så er det sådan det er, men i sommertiden er der jo mange andre som vil med, så allerede i maj var der ikke frie muligheder med færgen. Ok, det er lang tid siden vi har været i **Stockholm**, så det er i orden med nogle dage i byen. Campingpladsen var også fuldt booket, men svaret fra **Bredäng Camping** var: "du kommer på ventelisten, ringer du ankomstdagen inden klokken 11 så er der garanteret en plads, det har aldrig snydt os". Ingen depositum eller noget, og det virkede.

På vej, Sjælland forude

Vi har været i Stockholm mange gange, så det blev meget med gensynsglæde og så havde vi bestemt os for, at nu skulle Stadshuset besøges. Det var en rigtig god ide, kontorer for den politiske top og så store receptionslokaler, lidt imponerende. Ved banketter "55 cm til folket, de kongelige kunne få 60 cm stoleplads". Og så er det i cykelafstand fra Bredäng med fine cykelstier.

Stadshuset, Stockholm

I hjørnet af gården til Stadshuset er der en lille cafe, ser dyr ud, men både priser og det lille udbud er ok, så det blev turens første faste indslag, når vi er i Sverige.

En tur i **Gamla Stan** inden vi næste dag tidligt om morgenen forlod campingpladsen (helt ok at pakke sammen og køre klokken 5 om morgenen) for at tage med Viking båden til Turku.

Undervejs lige et lille smut til **Ålands Öerne**. Så kan de 2 som skal besøge øerne stå af, og de, som bare skal have en tur med spritbådene, skifter skib, og tager tilbage til Stockholm. Der er en masse regler med afgifter (sprutten kommer ikke ned på Bilka-priser), men nok til at svenskerne tager sådan en udflugt. Kan anbefales, hvis der er god tid. En returbillet inklusiv morgenmad og frokost koster kun maden, og den er god.

Og så var der ro på campingpladsen i **Turku**. Her formiddagshyggen, vi var ikke velkomne i Helsinki før klokken 15, så der var god tid til de knap 130 km.

I **Helsinki** boede vi på **Rastila Camping**, havde reserveret plads, absolut nødvendigt. Den ligger øst for Helsinki, men allerede vest for byen er den nævnt på de store skilte på motorvejen. De vil have styr på gæsterne.

Helsinki var ikke på ønskesedlen fra dag et, men når man nu skal lige forbi, skylder man vel sig selv lige at tage et kig på byen. Vi fortrød det ikke, fik lidt forståelse for Finlands historie, jeg savlede over

de meget fine designermøbler i håndsorteret birk, der var gået mere end et træ til hver "pind" og Birgit fik købt lidt Marimekko.

Omkring i Helsinki. Du køber et dagstur kort til "det hele". Der er en Metro bane lige ved campingpladsen, og så er der fri bane til metro, bus, sporvogn og de offentlige færger.

Vi kørte meget med Metro, lidt med bus og sporvogn og en enkelt, dejlig sejltur ud til fæstningsøen

Soumenlinna

På øen er der såvel gamle som nye fæstningsanlæg. Der er mange underjordiske kasematter, som der er fri adgang til. Dog ingen elektricitet, så husk en lommelygte, hvis du vil derned. Der har været militær aktivitet indtil den kolde krigs ophør. Nu er der kystbevogtning, boliger for civile og militær-folk, mange restauranter i forskellige prisklasser. Øens turistkontor ligger lige ved landgangen.

Når man er i en fremmed storby, er der selvfølgelig ting som uanset interesse bare skal ses, så vi sjuskede da lidt omkring.

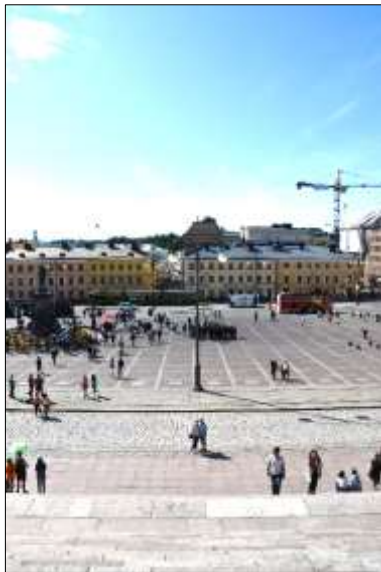
Helsinki-katedralen

Wanka Kauppahalle

Kamppi-kappellet

Senatstorget

Dyre, vaflen fantastisk

Sibelius Monument

Inden vi forlod Helsinki, så er her lige en adresse, vigtig, **Marimekko Factory Outlet** Kirvesmiehenkatu 7, Herttoniemi, Helsinki. Der er en god og billig lunch, men sørg for at være der kl. 12. P-forholdene er gode, men der er max 10 minutters gang fra Metroen.

Og så gik det østpå til **Porvo (Borgå)** med de gamle røde bådhuse og den gamle bydel, hvor det var godt vi lod cyklerne blive hængende på campingvognen. Det er bare gammeldags pikbrosten samt op og ned. I øvrigt rigtig fine p-pladser på bakken ned til byen. så slipper man for at komme ind mellem busserne. Vi gik gennem hele den gamle bydel, spændende.

Porvo

Efter et par timer i Porvo gik turen videre østpå. Vi havde overvejet et længere besøg i Hamina, men for at ramme et vandfald (kraftværk) senere på turen sprang vi over og tog direkte til

Lappenranta, hvor vi overnattede. Byen ligger tæt på den russiske grænse, er kendt for Saimaa kanalen, hvor man kan sejle til Rusland, endda uden visum, hvis man er på en af de mange udflugtsbåde. Vi var hende og se på kanalen, de gamle og de nye sluser. Fint og imponerende, men har du set en, har du set dem alle. Men det er vel også samme tidsalder og samme ingeniører.

Også her er der et stort militæranlæg. Skiftevis ejet af Finner, russere og svenskere. Nu er der cafeer, museer og landets ældste russisk ortodokse kirke. Rigtig flot inden i, sagde Birgit, jeg kunne ikke komme ind på grund af mine smukke, bare ben. Vi var blevet enige om, at når det gik an i Grækenland, så gik det nok også her. Det gjorde det altså ikke. Men mens vi ventede på, at kirken åbnede, fik vi lyst til en kop kaffe. det blev så i en cafe, indrettet med møbler fra det tidlige 1900 tal. Neden for anlægget ligger der en kæmpe sandkasse med masser af finsk historie. Flot, men ikke noget vi plejer at betale for.

Og så kørte vi til **Imatra** for at se på vandfald, det foregik med pomp og pragt, folk stimlede sammen fra klokken 17, selv om dæmningen først åbnede for vandet kl. 18. Det var ikke for tidligt. Der er en kraftig opdæmmet sø, som selvfølgelig kan give en masse vand, men lige så fantastisk syn er når vandet fortsætter ned i en snæver 6-800 meter lang, smal dyb kløft. Men show skal der åbenbart til: lidt før vandet kom startede man nogle meget kraftige højttalere, som fortsatte med at spille musik under hele forløbet. Og med alle disse turister var man selvfølgelig nødt til at lukke vejen på broen over kløften. Så der blev lige parkeret et par bybusser på tværs ved hver ende af broen, sådan. Og så en række sikkerhedsfolk som gik rundt og pillede folk ned af rækværket.

Tidspunktet for vandfaldet skifter, så det må undersøges. Vi blev lidt fanget af tidspunktet. Vi havde fundet en campingplads i den finske oversigt over campingpladser. Den var lukket, et enkelt telt havde slået op alligevel, men GPS'en foreslog så **Vuoksen Lautturi Oy**, en udmærket plads, lidt dyr med roede forhold med toiletter og bad, som var gemt hist og pist. Gåafstand til vandfaldet 2 km.

Fra Imatra tog vi mod nordvest, skulle op gennem søerne til Savonlinna.

Vejen gik gennem **Punkaharju**, ikke så forfærdelig interessant, hvis man ikke lige er forstmand, men vest for byen bliver det spændende, et lang stykke smal vej som kører på en smal bjergryg, så man har søen umiddelbart på hver side af vejen. Der er lavet en moderne vej og jernbane parallelt med, så lidt opmærksomhed skal der lige til. Vi var inde på en tankstation for at spørge om vej, lige vest for byen peger et lilleskilt mod venstre, følger man det så går det af sig selv

Savonlinna er kendt for **Olavinlinna borg**, en borg fra det 1500 århundrede, igen et sted hvor de 3 stormagter gennem tiderne har skiftes om ejerskabet. Der bliver i sommerperioden afholdt den ene opera efter den anden, så borggården er konstant overdækket med teltdug. Sjovt var det, da vi efter rundvisningen, gratis, kan klart anbefales, ellers farer du bare vild, rundt omkring slottet hørte den ene operasanger efter den anden være ved at varme op til aftenens koncert.

Vi overnattede på **Vuohimäki Camping**, kaldte den "heste campingpladsen". Der skulle være et hestetærf på en nærliggende rideskole, så der ankom nogle store, tomme heste trailere (lastbiler), selvfølgelig med hestepiger som chauffører.

Men morsomt nok, så jeg for første gang et par 13-14 årige piger med dukker, nej de havde de flotteste kæpheste, som blev plejet og nusset, så jeg troede det var løgn. Men Birgit sagde bare "det gør Søs og Kirsten også i fjernsynet derhjemme". Det viste sig senere, at selv på museer tog finnerne kæphestene alvorligt.

Da vi forlod Savonlinna fik vi de første regndråber, en af de få gange hvor vejret ikke var med os, så planerne for dagen blev lidt ændrede.
På vejen blev vi mødt med dette skilt, heldigvis ikke vores datoer, så mange veje er der jo heller ikke, hvis de lukker en gennemgående.

Et pausested, med lidt indkøb:

Kuopio har et rigt folkeliv med havn, gamle udflugtsbåde og markedsplads, men alt det gik vi glip af på grund af regn og dårlig sigtbarhed. Men fjernsynstårnet med restauranten i toppen skulle vi i al fald op i. Det gjaldt jo frokosten.

Stedet kræver lidt navigering, men op kom vi da. En meget stor stigning et par hundrede meter var lige ved at få mig til at ønske en 4-hjulstrækker, men i 2. gear gik det fint. P-pladsen var overfyldt, men som sædvanligt, hvis du vil gå nogle få minutter, så er der altid en plads.

Udsigten ud over søområdet var fantastisk, restauranten lukket på grund af ombygning, så det blev lidt fra køleskabet i stedet.

Tilføjelse: Uanset hvad der står i diverse bøger, så er Karelian Orthodox Cultural Centre flyttet til Kuopio.

Nå, vi smuttede til

Iisalmi (starter med 2 i'er), hvor vi fandt en dejlig campingplads, **Loljonvirta**, beliggende på en tidligere finsk/russisk kampplads 'a la Dybbøl. De havde gravet og gravet men ikke rigtig fundet nogle ordentlige rester, så der var rig udsmykning med trækanoner og skilte med hvad der havde foregået. Vi ville slappe af, se nogle udvalgte religiøse ting i byen og så videre næste eftermiddag. Så vandrestierne blev fredede. Campingfatter var rigtig hyggelig, tog over når damerne ikke rigtig kunne klare andet en finsk, fortalte om deres fantastiske frukost (morgenmad) til 10 Euro. Det var en rigtig fin buffet med friske ting, og vi havde jo ikke travlt.

I byen skulle vi besøge **Karelian Orthodox Cultural Centre**. Brugte megen tid på at lede, turistinformationerne, hele 2, var weekend lukkede, uartig at være turist i en weekend, men ved ihærdig søgen og spørgen, fik vi at vide, at det for flere år siden var flyttet til Kuopio. Endnu engang, er det vigtig, så check aktuelle åbningstider hjemmefra. Nå, der var vi i går, men der var jo også en ortodoks kirke. Der var bryllup, så vi gik lige en tur rundt i byen engang til. Da vi kom tilbage, spurgte vi forsigtig en dame om vi måtte komme indenfor. Hun turde ikke give lov, ville lige spørge, men så blev vi også hentet ind af en venlig mand, som bød meget velkommen. Og han ville gerne snakke. Selvfølgelig en skoleinspektør, som var meget begejstret for sit besøg i en dansk by ved navn Aarhus. Vi kunne jo kun dele hans begejstring, og fortælle at vi for år tilbage havde haft samme oplevelse i Sankt Pedersborg, også en skolemand som havde været på studierejse til netop Aarhus. Vi sad stille længe og hørte på deres kor, som iført nationaldragter gav det ene "nummer" efter det andet. De var også en præst iført traditionel dragt med kjole, hat, røgelseskar og kors. Da det hele var slut, ødelagde han lige det hele ved at klæde om midt i kirkerummet. Inden i havde han bare et en kedelig ternet skjorte og et par grå bukser.

Og så gik det mod nordvest til

Oulu beliggende ved den Botniske bugt. GPS'en startede med at sende os ind på en cykel/gangsti. Man var åbenbart forberedt, for der var praktisk nok lige en meget lille vendeplads. Så lille, at vi var nødt til at koble fra, længe leve moveren! Ved ankomst til campingpladsen, **Nallikari Lomakylä**, skilt med "ikke flere el-pladser", fint nok, bare der var plads til os. Vi fik en rigtig fin plads, et par stykker mere, og så var det slut. De næste kom på p-pladsen udenfor. syntes nok, der kunne have været flere, der hvor vi var, men man skal vel ikke brokke sig over at der er god plads. Ingen rabat med DCU-kortet, edb-problemer, men I får det alligevel. Noget som gentog sig på andre pladser. Nogle gange fik vi, andre gange ikke, trods alt 4 euro hver gang. En dejlig plads, meget stor, mange luksus-hytter, men alligevel roligt, nok på grund af den megen luft mellem alle enheder. Pladsen ligger ved en stor offentlig badestrand med sandbred, ishuse og hvad der ellers hører til et meget besøgt sted. Også en række "skilderhuse" så de blufærdige finner kunne klæde om i fred noget som vi så i mange forskellige udformninger overalt, hvor der var organiserede badestrande. I området er der mange cykelstier. Vi fik udleveret rigtig fine cykelkort og cyklede fint de 3 km ind til centrum for at kigge lidt på byen. Da vi søndag forlod pladsen sagde vi bravo, nu skal vi væk. Strandgæsterne kom i en lind strøm, biler i række som vognene i et langt godstog, så det skulle nok

blive folkeligt. I øvrigt var vejret blevet så godt at vi stillede vognen op med solen på bagsiden af vognen.

Ranua med den næst nordligste zoo i verden

Ranua Wildlife Park, meget opreklameret, men i al fald billig. Den tilhørende campingplads (dårligt afmærket imellem alle skiltene køør ikke ind, før du kan se pladsen) med gode badeforhold, sauna og el + indgang til zoo, 53 euro for 2 personer og billetten gjaldt fra eftermiddagen og næste dag. Et problem som man skal tage højde for: fordringstiderne er mellem klokken 12 og 17.

Efter besøget var vi enige om, at godt nok er det meget dyrere hjemme i Danmark, men begrebet dyrevelfærd har vist også et andet indhold.

Vi ville have sluttet med lunch, men det så slet ikke ud til at leve op til turistprisen, så vi tog nordpå til

Rovaniemi

Så skal der jules, her på polarcirklen har den finske reservejulemand sit hjem. Birgit insisterede på, at vi skulle besøge ham (jeg strittede ikke ret meget i mod), men først skulle vi have lunch. De, der kender svenskernes lunch-tilbud ved, at man alle steder kan få et billigt måltid mad ved middagstid. men vi ville gerne have lidt, der var rettet mod svenskerne og ikke til turisterne. Så de første par steder blev forkastet. men der skulle være et hotel, som reklamerede med lunch, **Nova Skyland Hotel**, det var lidt svært at finde fordi de var i gang med et omfattende nybyggeri, men det lykkedes og så var det endda billigere end nede ved nisserne. Og fred og ro uden skrigende skoleklasser og omkring flyvende kinesere. Nå ud over maden så kostede besøget 2 nye nisser til samlingen, aner ikke hvor der skal blive plads til dem.

julemandens adresse (som ikke er den nærliggende forlystelsespark)

Hovedvej E75, Joulumaantie 1, Napapiiri – gratis adgang åben 9-18

Sodankylä

Vi skulle overnatte, købe lidt ind og have cyklet lidt omkring. Fandt en lille hyggelig plads, ikke megen snak fra campingværtten. I kan selv finde en plads, men megen reklame for en cafe på den anden side af vejen. Der blev i løbet af aftenen pænt fyldt op, næste morgen sov vi længe, da var pladsen næsten tom, en mærkelig fornemmelse. Men om aftenen cyklede vi ind til byen, så den gamle

trækirke fra 1689 og statuen med samenen (lappen) og et rensdyr. Renerne er jo et vigtigt husdyr i Lapland, hvis man altså kan kalde et fritgående dyr for "husdyr".

Vuotso

Vi besøgte en meget beskrevet souvenirbutik, **Sompion souvenirbutik**, indehaver en samisk dame som selv fremstillede alt i butikken, der var masser, der var meget i SFO kvalitet, noget lignende en sten med påmalet "hilsen fra Bornholm".

Så skulle vi op over "bakkerne"

Ivalo

Vintersport sted, og det er så det, men vi er højt oppe, der er langt mellem nåletræerne og birken er ikke over en meter i højden.

Så kom vi til turens nordligste kort Cappelens "Nordkalotten", og til et af turens højdepunkter, har været der før og bliver aldrig færdig med stedet.

Inari (Enare)

Vi havde "vores campingplads", den er endda i ADAC bogen, men.... Der ligger en hytteby, og der, hvor der ikke er hytter, er der støbt betonflader med ledninger og rør stikkende op i alle retninger. Hvad er det for noget? Jo, rigtig nok, "vi har nedlagt pladsen, servicebygninger skal renoveres så vi sluttede". OK, så må vi 2-3 kilometer baglæns, et ældre ægtepar har en hyggelig plads, **Uruiemi Camping**, prisen almindelig ok, "min mand kommer og siger, hvor din vogn skal stå", og det gjorde han. Fint nok for os, men der var dog enkelte, som mente at vognen skulle pege en anden retning, den gik ikke. Chefen var lidt svær at komme ind på, men efter et par dage havde jeg det helt hyggeligt med ham. Han tilbød endda en aften, hvor vi kom lidt sent hjem fra en vandretur, at åbne afspærringen, så vi kunne få bilen med ind, noget som jeg afslog.

Men eller er det helt stor "must" **Siida Sami Museum**. Lige fra vi havde bestemt os til turen, var det helt klart, at der måtte vi op igen. Giver en levende beskrivelse af udviklingen i samernes kultur, såvel gennem tiderne som gennem årstiderne. God restaurant med rimelige priser.

Vi havde bestemt os for at vi ville besøge **Pielpajärvi Wilderness Church** En trækirke, som i 1760 blev bygget på en samisk vinterboplads. Kristne skulle de være. Kirken ligger helt ude i vildmarken, man kan kun komme der til fods (eller med båd fra søsiden), og på grund af varmen bestemte vi os

til at gå derud om aftenen. Der er 2 ruter, 7,5 km eller 4,5 km. Pladsmutter sagde en times tid. 4,5 km i terræn, umuligt, vi tog 2 timer hver vej., men havde også regnet dermed. Og jeg måtte igen engang sende en meget venlig tanke til både min læge og lægerne på Silkeborg sygehus, som for 4 år siden gav mig 2 nye, velfungerende knæ. Kirken er af træ, der er ingen lys, men skodderne var ikke for, så vi fik ikke brug for de medbragte lygter. Kirken er ikke aflåst, blot en sten for døren, man skal lukke efter sig, så dyrene ikke flytter ind. Spændende at se, fint at kirken kan få lov at stå, men folk med hærværkstanker har sikkert ikke kræfter til at gå derud. Mangler bare at fortælle, at det begyndte at regne 500 meter før kirken, men da vi ikke rigtig kunne tage os af det, holdt det op igen.

En eftermiddag, hvor vi havde været ude at se på strømfold, (længe leve EU som giver tilskud til, at skovstierne skal være af en sådan karakter, at elektriske køreskole skal kunne komme frem) ville Birgit give eftermiddagskaffe. Det blev på **Sami Cultural Centre Sajos**, og betød at vi måtte tilbage næste dag. En kæmpe træbygning, bygget udelukkende af håndsortere fyr og birk, så flot så flot. Der er rundvisning klokken 12, men det er jo på landet og også lidt naturmennesker, så rundviseren kan jo sagtens passe et par andre ting også. Vi havde talt med en dame dagen før, Birgits interesse for strikkegarn er altid en god indgang til andre damer, ja ofte kommer de helt af sig selv, så vi kunne da spørge om hvordan det gik for sig med den her rundvisning. Der skete ikke ret meget, men vi blev da flere og flere, tyskere og sådan nogle, der skete ikke noget, så de andre begyndte at gå, men Birgit gik bare hen til damen fra dagen før, "jeg ringer lige og spørger", så gik der lige 20 minutter mere, så fik Birgit og jeg en rundvisning helt alene. Rigtig god, vi vidste en del i forvejen, så vi kunne spille op til guiden. Og jeg var som afslutning nødt til at vise hende en af de døre, som vi havde set dagen før, en meget smuk spejlskåren birkefiner med masser af knudrede årer, men ikke en eneste fejl, første, første klasse.

Og så lige lidt om vores tur til Wilderness kirken, den eneste gang vi både havde regnvejr og masser af myg, medens vi var ude.

Ukk0

En for samerne hellig ø, hvor de i gammel tid både holdt deres ceremonier og begravede deres døde i de grotter, hvoraf der findes flere på øen. Mange gemt godt af vejen, og du får ikke de lokale til at fortælle hvor de er. Vi planlagde at tage en båd tur på et eller andet tidspunkt i ferien, og det blev så her. Det vil sige da vi, og mange andre mødte op ved den flotte katamaran, dukkede der en olieindsmurt mand op: "skibet kan ikke sejle, måske i morgen". Megen mumlen og brokken, "jeg ringer til far, måske han har en anden båd". I ventetiden forlod flere kajen, så da farmand dukkede op med en mindre motorbåd beregnet til lystfiskeri, kunne vi lige klemme os sammen ombord. Fin tur, en lille times tid ud til øen og så op på toppen og nyde udsigten. På hjemturen ville skipper lige vise os en begravningsplads/kirkegård. Når man nu var blevet kristen, så kunne man jo ikke bare smide resterne i en klippehule, men man kunne jo heller ikke bare grave i klipperne, så man var nødt til at finde en ø med lidt jord, sådan.

Og så gik turen til Norge

Undervejs var vi lige inde på en rasteplads, i et hjørne var der denne roede "butik".

Sjovt som vi har forskellige kulturer for gadehandel. Vi har vore vejsideboder med grøntsager, svenskerne har deres mobile gadekøkkener (pølsevogne) men i Finland bygger man sig bare en butik i hjørnet af en offentlig rasteplads, helt almindeligt, også kvaliteten af bygningsværket, som ikke plejer at imponere.

Havde egentlig bestemt os for lige at kigge lidt på grænseboderne i **Karigasniemi**, men pludselig kørte vi over grænsen, den smule bebyggelse som der er ligger til højre for vejen, så vi skulle vende om for at komme derind, det droppede vi og fortsatte til

Karasjok hvor vi skulle besøge Sampi Park, en norsk/samisk udgave af Siida i Finland. Vi havde gode minder om vort forrige besøg, blev total skuffede og kommer der ikke mere. Prisen var høj, 195 kr. mod 8 euro i Finland, kvaliteten af udstillingen meget ringere. Og de personer, som levende fortalte om samisk kultur, var spærrede væk. der er et flot multimedieshow, men det er så også det. Kommer vi til Karasjok igen, hvilket man jo gør, hvis man vil nordpå, vil vi bruge tiden på at besøge **Sametinget**, en udefra meget spændende bygning.

Så skal vi videre mod overnatning i Karesuando, men først hen over vidderne og et besøg hos Juhls Sølvsmiede i **Kautokaino**. Langt mere end en sølvvarebutik, masser af design, også lidt dansk, det der Rosendahl sætter sig efterhånden på alt. der er gratis adgang, alt i alt en spændende bygning som vi gerne brugte tid på endnu en gang.

Nå men vi nåede

Karesuando i Sverige så tilpas at vi kunne nå at slappe lidt af inden aftensmaden. Lige når man drejer af i byens hovedkryds ligger der en stor campingplads med mange campere, sikkert ok, men nogle få kilometer mod øst ligger **Karesuando camping & Rekreation**, dejlig plads som vi har benyttet før, sidst havde lejrchefen lånt en mini gravemaskine. Konen sagde, hun ikke kunne få ham ned ad den, "men han får ikke lov til at købe den". Vi mødte nogle danskere på vej nordpå, som havde været på noget man kaldte Vildmarksvejen, uforståeligt for mig, som synes Vildmarksvejen er fyldt med oplevelsesmuligheder.

Vores bil siger, som så mange andre, til, når det kniber med brændstoffet, så fint nok med 70 km tilbage. Jo tak, når der kun er gammeldags købmandspumper. Vi fandt endelig en tank i Övre Soppero med displayet "20 km tilbage" (har 5 liter i campingvognen, men alligevel), GPS'en sagde at der var 35 km til næste, nærmeste tank. Men oh skræk, samtlige pumper havde et rødt mærke med "ude af drift". Blev reddet af en svensker med en Audi sportsvogn. Han tankede diesel ved en lastbilstander bag ved bygningerne. Reddet, så gjorde det ikke ret meget at tælleren løb op over 800 kr. Godt det var svenske.

Efter et forgæves forsøg på at ramme den rigtige vej til den åbne mine i Malmberget, fandt det til sidst, men for ikke at komme for sent til næste overnatningssted sprang vi over og hold en kort pause i

Porjus der er en rasteplass lige oven for kraftværkerne, det gamle og det nye. Vi nød udsigten, fik lidt vand og så var det videre, men der er sket meget siden vi var der sidst, så byen er nok et besøg værd næste gang.

De gamle telefonbokse står mange steder, her Porjus

Og så gik det videre til

Jokkmokk hvor vi havde planlagt et par dages ophold.

Vores planlagte campingplads var fuld booket, det var blevet weekend, og vende muligheden lille, så det blev nogle kilometer i den forkerte retning, før jeg fandt et passende sted at bakke bagen den ind så vi kunne komme tilbage, igennem Jokkmokk og ud til **Artic Camp Jokkmokk**, en stor, lidt tivoliagtig plads. Kun ikke el pladser tilbage, stod der. Inde i receptionen fik parret foran os den sidste plads. Hvad så? Ok vi fik lov til at betale for at holde på p-pladsen uden for men med fuld adgang til pladsens faciliteter. Servicebygninger, sauna og kæmpe pool.

Næste dag skulle vi ind på pladsen, vi behøvede ikke el, men da vi så roderiet/kampen om de frie pladser valgte vi at gå ind og få byttet om til en el-plads, atter engang hvor vi betalte 30 kr. ikke for el, men for en god plads. Og det er de. El pladserne er meget store og pænt afmærkede. EDB'en magtede heller ikke her at give den lovede DCU rabat.

Nå, vi havde jo været der før, så hygge og afslapning og kontrol af om alt nu stod vel til var programmet. Denne gang lykkedes det os at komme ind i kirken, at se på designerting som vi overhovedet ikke havde råd til, men nok kunne beundre alligevel, lidt proviantering og så en ekstra dag, så Birgit kunne få kigget på strikketøj, det var vist nok noget med en flis til mig, men det virkede ikke.

Vi sprang Åjtte Svensk Fjäll- och Samemuseum over, så det lige udefra, men ok, der var vi jo sidst.

Efter Jokkmokk kommer vi til

Arvidjaur har sin oprindelse som samisk kirkeby. Overalt i de nordlige dele af Sverige beordrede kongen at der skulle bygges kirker og markedspladser. Så fik man kontrol og fik kristnet samerne. Og da hverken præsten eller samerne sådan havde tid til at komme regelmæssig i kirken byggede man disse "lappebyer", hvor man så kom en uge et par gange om året. Og så kunne man jo passende gå i kirke flere gange om dagen.

Lappstaden i Arvidjaur er meget stor velholdt. Vi var lige omkring kirken, en meget stor trækirke med plads til 750 personer.

Museet **Gamla Prästgården** var lukket, men vi tog lige en runde, kiggede lidt på de gamle bygninger og tomten efterstedets oprindelige kirke.

Havde vi været opmærksom på hvornår veterantoget kørte havde vi nok ramt en af dagene.

Videre til

Sortsele hvor vi finder en pragtfuld parkeringsplads med lange båse, hvor hele vogntoget både kan være og køre igennem ved afgang. Lige ved den tidligere banegård for Indlandsbanen. Den er nu indrettet, først med turistbureau, som også sælger en masse bras, og længere inde i bygningen jernbanemuseum med gratis adgang. Museet fortæller med mange detaljer, billeder og genstande, rigtig meget om jernbanen, både dens tilblivelse og den efterfølgende daglig dag. Birgit spottede et bagerskilt, det viste sig det var en udlænding, vist nok schweizer, som havde slået sig ned og lavede rigtigt brød. Så både franskbrød og kage, dejligt til en afveksling fra al fabriksbrødet i supermarkederne. Og så lige et smut over gaden til brugsen, så var vi klar til at køre til Vilhelmina, hvor vi ville besøge turistinformationen for lige at snakke vores Vildmarksvej tur igennem.

Vilhelmina

Udmærket p-plads midt i byen, lidt gemt bag ICA, men et fint sted, så kunne vi lige kigge omkring ICA's toiletter, før vi gik op gennem byen. Traf en ung pige på turistkontoret, som selv havde været ved Fatmomakke, en gammel samisk kirkeplads, det havde vi også, men jeg kunne ikke huske om det var smart at tage campingvognen med. Ok, jo sagde pigen. Det var det ikke (for mig i al fald). "Ved i hvor kirkebyen ligger", nu skulle hun jo lige sælge byen, før vi smuttede. Det vidste vi godt, men skulle alligevel lige en tur op ad gaden. Historien bag de store kirkebyer er lidt spændende. Samerne, den oprindelige befolkning, boede på stedet, men kongen ville gerne have kontrol med området. Hvad gør man så (ikke noget med vores rigsfællesskab eller USA, det er Sverige vi taler om), jo man giver tilflyttere fra syd en masse rettigheder, for eksempel skattefrihed, bygger rigtige huse i stedet for samiske kåter i kirkebyerne og sender en præst et par gange om året, så de rigtig kan blive kristne. Der er flere gader tilbage af den oprindelige kirkeby, men der er også brændt en

del. Der skulle have været bygget moderne "blokke", men en folkelig bevægelse gjorde at der i stedet blev bygget moderne, 2 etages huse i samme stil som de gamle.

Vi gik en tur gennem den gamle del, op til kirken og ned gennem handeleggaden, gad ikke rigtig gå ind i de forskellige kunst artikel butikker. Der er godt nok meget samisk håndværk som er "made in China".

Men så var vi også klar

Vildmarksvejen

Hvor planen var fricamping, så vi var så tæt på Saxnäs at vi kunne få vores morgenmad, lunchbuffet, på Saxnäs gård. Det lykkedes også, kørte for hurtig og kom forbi en super plads ved søen, men delte senere en plads ved siden af en larmende elv sammen med en tysk og en svenskcamper. Senere ankom et ungt, italiensk par med en micro 4-julstrækker. Meget af udstyret var bundet fast udenpå, kender ikke bilen, men det var en Fiat på størrelse med en Fiat Panda. De havde det fint, vi så dem flere gange undervejs på Vildmarksvejen. Nå tidlig op, vi skulle jo være i Saxnäs klokken 8 ca., så vi kunne få noget for pengene, men undervejs lige en pause ved **Trapstegsforsen**.

Efter Trappstegsforsen nåede vi næsten som planlagt **Saxnäs gård**. Et meget fint hotel, vandrehjem og hytteby. De reklamerede om, at der var parkering for alle slag køretøjer. Det passer ikke, men vi kørte lige gennem hele anlægget og omme på bagsiden lige før man kørte ud igen var der fint at parkere over for et lille museum. Og 2 minutters gang tilbage til hotellet gik jo lige an. Ind i restauranten, "hvad er jeres værelsesnummer?", jeg stod og viftede med kortet, "jeg vil gerne betale". Det var selvfølgelig helt ok, blev budt velkommen og betalte 2 gange 80 svenske for en buffet langt over normal svensk kvalitet.

Når man kører på Vildmarksvejen vil det altid, hvis man ikke sætter mindst en uge af til den, være ting som skal springes over. Så vi skulle videre til

Fatmomakke en kirkeplads med kirke, samiske kåter og nybyggerhuse. Pigen i Vilhelmina havde jo sagt vi sagtens kunne køre derop med campingvognen. Allerede den første stigning med våd grus gav bange anelser, men det gik fint, der 7 kilometer grusvej og den sidste del er en lang, stejl nedfar endende med en smal bro. Jeg tog en rask beslutning og vendte om på en tidlige arbejdsplads og kørte tilbage til asfaltvejen. Klarede det uden at køre bremserne varme, men det kræver lidt viden om, hvad man gør. Vi parkerede campingvognen aflåst på en parkeringsplads og tog så turen solo. Så andre der tog vejen med vogntog for fuld udblæsning, men sådan er vi jo forskellige. Vi gik og så lidt på bebyggelsen, var inde og se huset, hvor præsten havde det inderste værelse og "amtmanden" det yderste. Men hvad, et par gange om året gik det jo nok. Når befolkningen var samlet der i en uge, så skulle der handles, man skulle i kirke, der skulle holdes bryllup og begravelser, dåb så det var en heftig uge. skal man vælge mellem de 2 kirkebyer Fatmomakke og Ankarede er den første den flotteste og mest omfattende, til gengæld er der en smal asfaltvej hele vejen til den sidste.

Næste punkt Klimpfjäll med

Norgefarargården hvor de rejsende førhen tog ophold på deres handelsrejse mellem Sverige og Norge. Hyggeligt sted med en lille, gammeldags café og lidt hjemmerøget fik og ren. Og selvfølgelig også en del skrammel. Turismen har taget over. Det var besøget værd. Vend neden for gården, selv om der står parkering oppe, så passer det ikke.

Så kom den store overraskelse, vi skulle jo overnatte et eller andet sted, men så på næsten det højeste sted efter Stekenjokk var der for det første en fantastisk udsigt, men også en masse hvide/lyse klatter som viste sig at være campere og vogntog i en lang række. Her i næsten 900 meter højde var der ryddet op efter tidligere minedrift, lavet en ind- og udkørsel fra tomten og så lige glattet lidt ud, så der var bare plads, masser af plads. men man gik helt i stå, satte sig bare uden for vognen og slappede af. Fantastisk, lidt synd for terrænet, for her kunne ma virkelig se, hvordan bevoksningen tog skade når menneskene tog fat i højfjeldet.

Men vi tog en dejlig eftermiddag, aften, nat og morgen og kørte så videre med resten af rundturen. skulle gerne overnatte i Strömsund.

Første sted vi stoppede, var ved

Ankarede atter en samisk kirkeplads med såvel kirke, kåter og hytter. Mindre i omfang end Fatmomakke men dog en tur værd. Vejen derved, mere end 10 kilometer er asfalteret men smal, dog enkelte mødepladser. Det gik an.

Brakkåfallet ville vi lige have været forbi, det kom vi også, et lille usselt skilt en halv meter over jorden, som vi selvfølgelig først så, da vi drøede forbi med 50 i timen. Ok, der er meget vand i Sverige.

Så det var jo godt at der ikke var så langt til

Hällingåsfallet var der sidst, kørte over på den anden side af søen ned til vandfaldet og så videre ned ad en meget lille grusvej, indtil vi kom tilbage til landevejen. det gjorde vi ikke denne gang. Vi glemte at dreje af i Gäddede med det resultat at vi pludselig var på den forkerte side af søen. Ok, vi kobler af, låser campingvognen på en parkeringsplads og kører tilbage til Gäddede, tværs over broen og så ned ad grusvejen til vandfaldet. Vi havde bestemt os til at ville tage vandreturen op gennem kløften for at se vandløbet/faldet nedefra. Rigtig fin tur 2,3 km. i terræn, tog en times tid, skulle over nogle vandløb og andre små forhindringer, så godt vi havde vores vandresko. Oppe og beundre vandfaldet, gik ad landevejen tilbage til bilen. (1,8 km). på parkeringspladsen var en voksen svensk familie ved at gøre klar til vandreturen. De så ikke begejstrede ud, men så stod vi og talte sammen, og så gik det op for dem, at vi faktisk kom gående fra en parkeringsplads lige ved faldet. De skifte sko øjeblikkeligt, som familie overhovedet sagde "vi er fra Stockholm, vi behøver ikke at gå så langt, det må vi godt". Så ville de vide om de kunne fortsætte på samme side af søen for at undgå at køre tilbage samme vej. en lokal sagde det kunne de godt, jeg sagde det samme men tilføjede at det var en lille møjvej. Der blev bekræftet, så jeg ved ikke hvad det endte med. Vi tog tilbage til Gäddede og handlede lidt ind. Birgit var/er stadig begejstret over deres modtagelses maskine for tomme flasker. man hælder bare flaskerne ned i et stort trug, og så rasler maskine selv flaskerne gennem aflæsning og slutter med at mase dem. betaling foregår ligesom her med en bon til aflevering ved kassen.

Srömsund med overnatning på en meget stor velordnet plads med en kæmpe pool, Strømsund camping, her blev vi også snydt for DCU rabatten. Men ok, programmet var afslapning, indkøb, og så er der nogle rigtig flotte helleristninger, som vi havde sat tid til at se. Desværre ville jeg gerne vide præcis hvordan vi fandt derhen, så vi måtte en tur omkring turistkontoret. Den unge mand var rigtig flittig med Google, så han klarede nemt at vise os de hele fra luften og beskrive en god vej derud. Da han var færdig, kom den nedslående besked, "jeg hørte lige i går at træstilladset var gået itu, så det er farligt at færdes der". Helleristningen er på en stor lodret bjergside som kan nås på 2 måder. Ad en træsti, der som en altan er hængt uden på bjerget, så man kan komme om på den rigtige side eller fra søsiden, når der er is. Så det må altså blive en anden gang.

Vi kiggede lidt på byen, tog tilbage til campingvognen og spiste frokost og så på vej sydpå, indtil vi ikke gad mere. Östersund har vi tidligere brugt meget tid på. Deres blomster og urskov er lidt opreklameret, omgivelserne kan nok være et besøg værd, men vi havde nu kig på enten Philipstad eller Karlstad, lidt efter hvor præcis vejrmeldingen ville vise sig at være.

Så skulle vi jo bare på et tidspunkt finde et sted at bo, på kortet var der en lille by, Sveg, hullet i jorden troede vi, men **Svegs Camping, Kyrkogränd 1, 84232 Sveg** er et besøg værd. Stor plads med meget fine sanitetsbygninger og en fin restaurant med god mad i flere prisklasser. Rigtig mange tallerkenretter til 90 kr. De var en dejlig terrasse (1. sal så man kunne sidde og kommentere tagene på de forskellige vogne), men lys og luftig. Vi fald i, tog både forret, hovedret og rødvin, vand og kaffe. Det endte med hele 900 kr. svenske forstås. Kommer vi på de egne igen, er det den plads vi bruger.

Efterhånden som vi kom sydpå, begyndte affaldssorteringen at blive effektiv igen, men det her skal du nu se. Et hus med 2 rækker, en i hver side af bygningen, affaldsspande med tydelige skilte til hvad der må komme i og så i midten en kæmpe kompressor-container, sådan...

Vejrmeldingen sagde ustabil for hele Vest Sverige så vi sagde "**Karlstad**", vi er kommet der i rigtig mange år på Skutebergets camping, som nu er blevet noget First Camp, så pladsen er ikke mere noget for os. Den er stor og larmende med fastligere med kolonihavetendenser. Stor og med lidt langsom rengøring. Området er stadig dejlig og byen er virkelig et besøg værd. Vi må have fundet en anden plads. Vi blev lokket til at tage en strømplads af den unge pige ved skranken, kunne sagtens have været oppe ved pladserne uden el.

Vi besluttede os til at tage hjem og købte en billet fra Varberg 2 dage senere, så en overnatning mere. Göteborg trak ikke rigtig, så vi ringede til **Aspen camping** og spurgte om der var plads, "kom bare". Pladsen var positivt beskrevet i ADAC bogen, vi fandt den lidt Corona-agtig, der var masser af plads men også store Tabbert, boogie vogne med storfamilier. De voksne hold fin komsammen ved enkelte af vogne, børneflokkene legede fint både på legeplads og servicebygninger også senere end klokken 23. De 2 unge piger som udgjorde staben, arbejdede hårdt, men det kneb godt nok med respekten.

Med sådanne gæster er det klart, at rengøring er en umulig opgave.

Og så kørte vi ombord som noget af det sidste og blev forrest på underste dæk, var væk før de andre fik startet motoren og var næsten i Aarhus før færgetrækket begyndte at komme. 6000 kilometer, sluttede med en punktering, da jeg kørte over fortovet ind i carporten.